

positum. **Q**uod si ita est certe non in iudeo tantum
 modo reuerēde p̄ dignet̄ ai maduertere v̄ia
 pastoral sollicitudo. siue isto mō siue alio
 fiat. q̄ singul̄ dieb̄ dñicis ⁊ festiuis diuine
 leḡ tenor. p̄ vestra diocesim v̄bilib; pub
 licet. ne p̄ ignorantia ei⁹ plebs v̄ia peat ⁊
 duat̄ in captiuitate pcti. Ne p̄terea a spe
 culatore q̄ non denūciauerit interitū vel
 gladiū/sanguis req̄rat. s; libere denūcia
 tione tali ⁊ rebelles soli in suo sanguie de
 peant. **V**icit̄ at̄ mea deuotō opusculū
 prefatū. qd̄ si dignū ad hoc putet̄/poterit
 vestra liberal̄ caritas cū pauco scriptorū
 labore ⁊ leuib; expēsib; hū exposit̄ facere
 illō mltiplicari ⁊ correctū ad singulos cu
 ratōz vestroz destinari cū edicto de pub
 licando vt tactū est in absentia sermonū ⁊
 quantū gr̄a dei eos adiuuerit exponēdo
Deniq; si qd̄ addēdū aut rescindēdū
 aut corrigēdū eē dictauerit v̄ia prudens
 dñatio iure suo id facere fas hēbit. **S**cio
 nū q̄ p̄ multā a me ⁊ multis alijs pitiori
 b; eaiatōz nihil dep̄hendi qd̄ videat̄ pos
 se a beniuolo interprete salua fidei ⁊ morū
 puritate sustineri. **E**t ad hūc lōge āpliora
 potuerāt sed breuitas moderne amica de
 fidiē sectata est. **V**ñ valete scriptū parisi?

**Opusculum triper
 titum eiusdē de preceptis decalogi. De cō
 fessione et de arte moriendi.**

Quod Christianitati / su⁹ q̄lisca/
 q̄ zelator. p̄sper ad virtutē
 res vicijs depulsi incremē
 tū. **S**alubre duci seq̄ns
 opusculū tripartitū de p̄ce
 ptis. de p̄fessioe. de sciētia
 mortis/breuitate q̄ potij tradere. q̄tuor p̄
 fertim christianoꝝ generib; p̄futaꝝ. **P**ri
 mo sacerdotibus ⁊ curatis illiteratis atq; **S**
 simplicib; q̄ p̄fessioes audire dāt. **S**cdo
 indoctis q̄bulcūq; p̄sonis secularib; aut
 religiof; q̄ ecclesie solitis p̄monib; aut p̄
 dicatōib; p̄ diuinoꝝ p̄ceptoz noticia/in
 teresse nō p̄nt. **T**ertio pueris ⁊ iuuenib;
 q̄ a rudimētis infantie circa fidei n̄fe ge
 neralē tenorē et p̄ncipalia p̄icta primit⁹
 dñt̄ erudiri. **Q**uarto p̄sonis domos dei v̄l
 hospitalia loca frequētātib; ⁊ infirmoz so
 licitudinē gerētib;. **Q**uocirca ad h̄ do/
 ctrine publicatōz; q̄duplex p̄sonaz stat⁹

q̄ vigilare. p̄rio p̄lati q̄s inferiorū curato
 rū regimē de p̄pinq; p̄cernit / q̄b; insup cu
 ratōz ignorantia crassa diuine leḡz insuffi
 ciēs eruditio simplicē populi ip̄tabit in
 pctū. **S**cdo p̄ntes p̄ filijs apud scolarū
 rectores instare deberēt. **T**ertio domoz
 dei ⁊ looz hospitalium gubernatores ⁊
 magistri. **I**n q̄rto generalit̄. q̄ in v̄bis aut
 factis ⁊ alijs signis/alijs ad peccādū in
 durerūt. q̄q; ex officio alios docere debue
 rāt ⁊ id agere negligūt. **H**i nāq; sumptib;
 suis ⁊ diligētib; p̄ hui⁹ aut similib; doctri
 ne publicatōz; dūt alioꝝ correctōz; p̄cura
 re. hoc enī agere/penitētia q̄dā. hoc ē sa
 tisfactō. hoc op⁹ misericordie/deo acceptū
 us q̄ elemosina corp̄alis. **A**gāt igit̄ p̄e
 noiati q̄ doctria h̄ libri inscribat̄ tabell
 affigat̄ tota vel per p̄tes. in locis cōib;. vt
 pote in parochialib; ecclesijs. in scholis
 in hospitalib;. in locis religiosis. **D**e
 niq; expediens videt̄ vt sup hoc fieret a
 p̄ncipātib; edictū/aut q̄ ab ecclesie p̄la
 tis indulgētie p̄ferretur. **A**uctor vero se ip
 sum exonerat apd̄ te xp̄ianitatē sanctissi
 mā. agat̄ q̄libet qui in ter de te gloriat̄ qd̄
 bonū esse cognouerit. **G**loria sit altissi
 mo deo. in cui⁹ noie/p̄ns aggredior op⁹.
 ad salutē fidelū aiaz ordinatū/ad erudi
 tionē precipue rudis ⁊ idiote populū ⁊ eo
 rū quib; consuetis ecclesie p̄monib; ⁊ p̄di
 cationib; min⁹ infesse aut informari p̄ce
 dit̄. **I**n quo veluti tabella q̄dā ⁊ cōpendio
 breui/tenorē fidei xp̄iane/lucide poterūt
 inspicere ⁊ dīna p̄cepta p̄hibitiōnesq; vt
 ex his qd̄ agere qd̄ ve fugere debeāt/pos
 sint distinctius agnoscere. **C**ōtinēt aut̄
 p̄ns tractatulus capitula. xvij. q̄rū qd̄li
 bet in duas vel tres vel q̄tuor p̄riculas cō
 uenienter subdiuidi possēt.

Primum capitulum

affirmat mundū a deo fuisse creatū. **E**t q̄
 ipse deus vnus sit ⁊ trinus. **C**ur etiā aut
Ad quem finē/homo creat⁹ sit.
Irmissime credendū est ⁊ nul
 latenus dubitādum/ q̄ solum
 vnus est deus/omnipotēs. om̄ia sciens/
 ⁊ oēm p̄fectōem h̄is/in tribus p̄sonis dī
 stinctis/que sunt pater ⁊ filius ⁊ sp̄s san
 ctus. **Q**ui mūdū creauit ⁊ creatū regit et
 gubnat sola sua liberrima volūtate ⁊ dig
 nāissima bonitate. **S**p̄iali aut̄ p̄uidētia
 hūanā gubernat ⁊ dirigit creaturā/dans
 24

R

Opusculū Tripertitū

viris et mulieribus aīas immortales creans eas temporaliter tūc cū eas corpib⁹ infundit et ad imaginē et similitudinē suam formans eas. vt creatus hō/ suū cōditōrē deum cognoscat diligat/ veneret et ei⁹ pceptis in hac mortalivita obediēs/ p opera bona et meritoria/ vitā tandē immortalē beatitudinis plenā/ in aīa et corpe ppetuo psequat. et ita sit bonis angelis sociatus et in loco malorū angelorū siue demonum substitutus Qui demones ppter pctm̄ in has inferiores ptes terre corruerūt/ dānationis sententiā sustinētes Cum q̄b⁹ etiā iustissime dānabunt hōiēs iniq̄/ diuinis pceptis inobediētes/ et more bestiali quasi nō haberent animā rationālē/ suis voluptatibus seruientes

Secundū capitulū

lum ostendit humanū genus propter primorū pentum trāsgressiōē et peccatum/

Af dei veritate credendū est/ primos pentes nostros/ adam et euan/ qui ad tā nobilē finē cōsequēde beatitudinis creati fuerāt/ clausis se paradisi ianuā et beatitudinis introitū/ toti sue posteritati generis hūani Dm̄ per peccatū inobediēte/ donū iusticie originālis quadā hereditaria possessiōe pro se et suis posteris acceptū a deo/ ipsi pdiderūt Duo dono gratuito originālis iusticie cōseruato/ nos omnes a culpa immūēs fuisset⁹ et ab omni miseria famis et sitis aut infirmitatis absoluti et ab alia qualibet penalitate liberi/ adeo q̄ omnis alia corpālis creatura nobis pacifice subiecta fuisset/ et tandē absq̄ mortis pena/ in paradysum fuisset⁹ trāslati Hoc autē dono p peccatū primorū pentū vt pmissum est perditō/ nos moriēdi necessitatē et vniuersam quā patimur penā atq̄ miseriam incurrim⁹/ quia nascimur in pctō origināli/ scz in predictē originālis iusticie carentia cōtra qd̄ pctm̄/ tanq̄ remediū efficacē a xpo institutū est baptisimi sacm̄

Tertium capitulū

declarat q̄liter a deo redempti fuerim⁹ q̄s etiā sit general tenor xpiane fidei et credēdorū a singulis

Omnipotēs dñs ac pijsimū pater/ no lens humanū genus tot et

tantis subiectū miseris in eternū p̄ire et a regno paradisi in ppetuū exulare/ pcurrēte iusticia simul et misericordia/ his remediū decreuit adhibere Voluit siquidē idem pijsim⁹ pater vni genitū filiū suū absq̄ corruptōe carnē sumere et hōiēm fieri intra intemerate virginis Marię imaculatū vterū Tantaq̄ et tā mirabilis vnio facta est duarū naturarū diuine et humane in vna psona filij dei/ vt vere deus homo diceret⁹ et homo deus Ipse est ihs xps saluator noster piter et redēptor Qui antea quidē a patriarchis et pphetis denūciat⁹ nouissime in fine tpm̄/ in hac vltima mūdi etate/ cōceptus et natus/ a pastorib⁹ est cognitus/ a tribus regibus oriētis adoratus/ a simeone sene et alijs q̄ pluribus predicatus/ et a beato Johanne baptista digito demonstratus Idē de⁹ et dñs noster Ihs xps/ circiter annoz triū spacio/ legē diuinā xpianāq̄ religionē predicauit et docuit/ eam innumerabilib⁹ miraculis confirmando/ quā et in scripturis q̄tuor euāgelioz nobis p suos ministros exhibita obseruandā reliquit Ordinauit insup se prem sacramta eccliaistica/ q̄ sunt baptisimus/ cōfirmatio/ ordo/ eucharistia/ penitentia/ matrimonij/ vnctio extrema Ipe postremo vt nos redimeret saluaret/ sub pontio pilato/ supplicio crucis/ acerbissimā sustinuit passiōē et mortē. sepult⁹ de inde/ et tertia die resurgēs/ spacio diez xl discipulis suis veritatē sue resurrectōnis declarās/ frequēter apparuit/ et tādē videntib⁹ apostolis celos ascēdēs/ sedet ad patris dexterā in excelsis. v̄turus est postremo idem dei filius Ihesus christ⁹ in fine mundi p ignem finiēdi et in melius immutandi. iudex generalis hominū cūctorū in anima et corpore resuscitandorū/ redditurus singulis premia meritorū/ bonis siquidē celeste regnum penus beatitudinis/ peccatorib⁹ vero penale supplicij ignis eterni **H**ic est generalis tenor orthodoxe fidei xpiane/ quā firmiter credere tenet catholicus q̄libet rationale vtens absq̄ curiositate/ pure atq̄ sincerit sine falsitate/ et certitudinalit̄ reiecta dubietate/ et nolēs plus sape q̄ oportet/ s̄z occurrētib⁹ difficultatū dubijs/ hūilit̄ se summittat credulitas simpliciū/ intemerate fidei sc̄te matris ecclie/ sapiētū platoz et doctoꝝ ac oim̄ sc̄torū et sanctoꝝ

qui in testimonium huius inuiolate fidei usque ad mortem dimicauerunt. **C**ontra hanc fidem illibata/grauiissime peccat heretici scismatici. idolatre. sortilegi. incantatores. et magici. ceterisque artibus a lege diuina prohibitis utentes. aut demonum inuocatores. et generaliter qui articulos fidei nostre/totaliter aut in parte/pala vel occulte derident. **A**lli preterea qui non credunt deum omnia iustissime regere sua liberrima uoluntate. sed potius asserentes omnia nature vel fortune uel fato subijci. Preterea malorum que ad modum bonorum finalem saluationem affirmantes. **A**lli denique qui nostrorum actu impunitate ad meritum uel demeritum negant qui dei predestinationem uel reprobationem dicunt opere nostrorum tollere libertatem. **H**orum similes contra fidem orthodoxam sunt errores innumerati. procedentes ex intellectu superbo humiliare se deo recusante. aut ex falsa phibia uel potius melancolia fantastica. aut demum ex voluptuosa carnalitate rois iudicium et affectu pietate subuertente.

§ Quartum capitulum

lum manifestat quod deus nobis obseruandum precepit enumerans. et precepta decalogi figurat (ut in superioribus habitum est) deus optimus atque iustissimus nos homines ultra supraque rationales creaturas a deo excellenter condiderit ad imaginem suam. scilicet dans memoriam intellectum atque uoluntatem ut cognoscamus eum seruamus et amemus. **M**isericosissime preterea redemerit. passionem pro nobis talem perferendo quam nec ipsi pro delictis nostris sufferre uellemus. profecto iustissimum est ut ipsi deo fideliter seruiamus tanquam subiecti supremo domino. sicut filii naturales patri legitimo. et uelut serui ex domino peccati. carcere. morteque redempti saluatori liberalissimo. **A**tento quod nobis eius precepta seruantibus gloria in excogitabilis ab eodem promittitur. transgressoribus uero inestimabilia tormenta referuamus. **R**ognoscens nihilominus ipse piissimus pater nostram fragilitatem et exigua potentiam nequaquam requirit a nobis omne seruitium quod secundum iusticie rigorem exigere posset. dedit quoniam potius certum numerum preceptorum/ quorum obseruatio sibi sufficiens esset. que etiam legis decalogo continentur. **Q**uapropter/ ad hec precepta scienda et intelligenda tenet quilibet

pro se uel alium diligentiam apponere pro conseruatione uite spiritualis/ quantum pro uite corporalis sustentatione poneret. et eo maiorem quo immortalis anima/ est corpe prestantior. sine quorum noticia/ nullus potest conuenienter peccata uitare aut ab eis resurgere. et quorum ignorantia ex desidia pueniens non excusat sed accusat et condemat. **S**unt autem hec decem precepta his metris comprehensa. **U**num crede deum. nec iures uane pro ipsum. **S**abbata sanctifices et uenera/ re patres. **N**on sis occisor. fur. mechus. testis iniquus. **U**iciniis thorum resque caueto suas

¶ Quintum capitulum

Pro est de explanatione primi precepti. **P**rimum preceptum est. **D**iliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et tota mente tua. et ex tota uirtute tua. **H**oc est non uoles scienter rem quamcumque amare plusquam deum. propter quod dei amore perdas. **H**oc autem preceptum conuenienter ab homine seruatur non aliter/ si legem dei et alia precepta/ opibus impleat. **Q**uisque enim mortaliter peccat preceptum hoc infringit. quia uoluntatem suam/ diuine uoluntati oppositam precipit/ anteponit. **S**pecialiter autem contra hoc preceptum agunt homines ingrati contra diuina iudicia et ordinaciones aut regimen erga se uel alias creaturas murmurantes. qui non esset deo uoluntate bonum atque misericors et totus amabilis atque desiderabilis. **A**lli itaque qui in fonte desperationis se ipsos precipitant pro impatiencia. **A**lli preterea qui uigete infirmitate aut necessitate aliqui sortilegos consulant et diuinatores. utentes pomis inscriptis. aut breuium cartulis siue cedulis collo suspensis. aut caracteribus. et alijs quibuslibet uanis credulitatibus. qui de ipse non est uisus quibus bonum potest et sapiens ad eis succurrere quantum sit eorum necessitatibus expediens. **F**aciat igitur homo in necessitate constitutus quantum potest. procuras remedium naturali industria. non temptando deum quod graue peccatum est. aut noua miracula expectando desiderandoque. **R**eliquum pro quod nature uires excedat/ deo plena fide committat. et indubitat deus qui noscitur omnia. quibus optimus est. illud quod optimum est commo dissimulans fuerit homini conferet. sepe eadem infirmitas paupertas aut alia quis tribulatio/ est hominibus utilior quam nimia prosperitas que faciliter abutimur. **S**cit namque pro quod filio pro sit. magis quod discipulo conueniat. et medicus patienti de

Opusculū Tripertitū

remedio cōpetenti nouit melius puidere

Peccant insup cōtra preceptū hoc illi qui mundano quodā timore irrisoz aut oblocutoz verba formidātes/ diuinis pceptis obedire verētur. Quapropter etiā grauissime peccāt hmōi irrisores. psonas diuino seruitio deditas in statu religiōis virginītatis aut viduitatis. cōstitutas aut studio theologie deputatas/ affectiōe carnali a bono ope retrahētes. **H**oc rursus precepto nobis precipit honor et reuerentia sanctis exhiberi. specialit̄ p̄gini **M**arie. et bono angelo custodi nostro vt nihil turpe/ ipso vidēte et p̄ntē faciamus quod p̄ntibus homibus agere recusaremus. q̄ deniq̄ sanctorū reliquias loca sancta et beatoz imagines debem⁹ venerari. nō p̄ ipsis. sed q̄ videndo eas/ honorē impendim⁹ rebus rep̄ntatis p̄ eas. iuxta ritum sancte matris ecclesie. alioqn̄ peccatū idolatrie cōmittit/ imaginē fm̄ se adorando credendo ip̄am imaginē pulcrā siue turpem/ nouā aut vetērē/ plus aliquid habere virtutis et quicq̄s numis includere vel diuinitatis. **Q**uic precepto plurimū cōtrariatur nimi⁹ honor/ dñis temporalibus aut magnatib⁹/ adulatōne siue malo aliq̄ sine exhibitus. **O**mnis etiā simulatō vel ipocrisis ad inanē hominū gloriā aut fallacem deceptōem ordinata. **I**mmoderatus itē amor p̄nti erga filios. et generaliter auri et argēti aut alicuius creature. sic q̄ homo ibi sistat. et in eis confidentiam ponat. **N**on enim hec om̄ia ab infernali mortē nos poterūt liberare solus quippe deus/ est verus et fidelis amicus. qui in extrema necessitate/ opem p̄stare potest. vñ et sup om̄ia confidēter cū cordis sinceritate honorari debet. adorari et diligi

Capitulum sextum

est de secundo precepto.

Secundū preceptū est nō iurabis p̄ nomē dei tui in vanum et sine causa. **C**ontra preceptū hoc principalit̄ agūt qui sciēter quod falsum est vel falsum esse credūt/ iurant/ piurium cōmittendo. **V**alde nanq̄ hoc graue peccatū est. cum deus assumat tanq̄ testis falsitatis. et qui artificiose iurat falsuz artificiose deierat. quāq̄ enī pro loco et tēpe cōueniēter veritas possit subtrici/ nō tamē dici falsum sciēter et piurium cōmit

Peccant etiā grauiter cōtra preceptū hoc qui turpia faciunt iuramenta. deum blasphemātes. et aias suas iurādo demōnibus deuouētes. quicq̄ de hūanitate xp̄i et sanctis/ inhoneste loquūtur. **C**ōtra q̄s omnes sic piuros et blasphemos/ statute sunt leges punitiue. tam a terrenis p̄cipibus q̄ a prelatib⁹ eccliaisticis. vñ dolum est q̄ propter negligētiam ipsoz ad quos penas exequi p̄tinet/ non sortiūtur effectū. **M**ultū vero diligēter q̄ p̄missa deberēt attēdere hi qui causa lucri defacili iurāt. quēadmodū mercatores et mercatrices. **I**lli etiā qui absorpti passiōe aut ebrietate in ludis frequēter inhonestis siue prohibitis/ vt est taxilloz ludus enormiter iurāt. et generaliter quicq̄s p̄uersa cōsuetudine aut inclinatioe p̄uenti iuramentū emittūt. **I**n talib⁹ quippe sepe periurium cōmittit. propter qd̄ etiā tales aliqui peiores sunt in hoc saracenis aut iudeis et minus deū honorātes. **A**d hoc autē genus peccati piurij scz/ reducit votoz fractio. federis et solutio fidei m̄rimonialis. **E**t generaliter infidelitas. q̄ in alterius p̄iudiciū secretū illi⁹ reuelat. siue p̄ p̄fessionē ip̄ius siue alio mō secreto cognitū. lege nanq̄ diuina et naturali/ secretum teneri debet qd̄ in secreto acceptū est nisi alia via fuerit sibi detectū. **P**ostremo cōtra preceptū hoc reductiue peccāt. q̄ vouent aut p̄mittūt ea q̄ sunt de se illicita. q̄ si promissa talia/ opere compleant. grauius inde et damnabilius peccant

Capitulum septimū

de tertio precepto.

Tertiu⁹ p̄ceptū ē. **N**on obfuabis dies dñicos et festiuos ab ecclia seruari p̄ceptos. **H**ec obseruatō aut veneratō mltiplicit̄ accipiēda ē. **P**rimo qd̄ ē. vt q̄libz xp̄ian⁹ illo die dñico vel festiuo/ legitimo impedimēto cessante/ missas audire teneat. **S**ecdo vt q̄libz/ eo die abstineat ab oi labore. aut mercatioe. et alio quis laborioso ope. fm̄ ritū et cōsuetudinē patrie quā inhabitat. quā cōsuetudinē/ p̄lat⁹ sp̄ialis loci illi⁹ cōgscens/ nō phibet. q̄ si apd̄ aliquē sup tali cōsuetudine snāda aut alijs casib⁹/ dubietas occurrat/ p̄sulat ille superiores et pitos. ne per amplā nimis aut strictā cōsciā/ in p̄ctm̄ cadat. **T**ertio accipiēda est hec obseruatō vt vnus

quisq; illo die/propria vitā z conscientia
 discutiat. de comisissis crimib; a deo venia
 petens. **Recognoscere deb; tūc xpianus**
 multiplicia beneficia sibi a deo p̄stita. nō
 in aliquo murmurādo aut sibi guerrā de
 bonis suis faciēdo. sed grās referēdo. **De**
 bet tunc audiri verbū diuinū z sp̄nāl' do/
 ctrina. pacifice atq; reuerēter/ absq; irrisi
 one aut impedimēto quocūq;. **Heditet**
 preterea quilib; z corā oculis cordis qn/
 tum potest cōstituat mortē sibi de ppinq;
 imminētē. infernū atq; paradysum. mortē
 etiā priorū hoīm qui in hac vita p̄fuerūt.
 facta etiā memorabilia sanctorū z sc̄arū.
Dicat pater n̄r. Ave maria. Credo. z ali
 as si quas didicerit orōes deuotas. **Peni**
 tētiās iniunctas sibi/diligētē p̄ficiat. **Re**
 quirat insup diuinū auxiliū intercessiōe
 mediante sanctorū z sanctarū a quib; velut
 paup z mendicus elemosinā sp̄nalem po
 stulet. nūc ad vnū. nūc ad aliū se cōuertēs
 quousq; bonū aliquod sp̄nale. in saccum
 sue paup̄tatis cōgesserit. **Preterea doceat**
 quisq; curā aliorū habens/filios aut fili
 as z alios seruitores/dieb; solēnib; z festi
 uis/ similia facere. hoꝝ ei omīssio/ culpa
 bilis est defectus. **P̄dictis tamē non**
 obstātibus/ licite potest homo dieb; dñi/
 cis z festiuis/ aliquā recreatōem z spacia/
 mentū vel ludū honestū causa solaci; assu
 mere/ plusq; alio tempe. dūmodo/ p pec
 catū mortale nō offendat deus comeden
 do bibendo corisando aut aliū ludū exer
 cendo. Quāq; frequentissime in talib; lu
 dis/ grauiā peccata cōmittant. quēadmo
 dū. piuria. rixē. dissensiones. desideria car
 nalia. opa. verbar z carmina luxuriosa. cō/
 tra deum z equitatē iusticie. adeo. vt sepi/
 us die dominico min^o malū esset arare q̄
 talia p̄petrare. **Cōtra preceptū hoc pec**
 cant grauiter impediētes p̄dicatōem aut
 diuinū seruitiū verbis aut factis intra ec
 clesiā aut extra. **Quisq; circa eucharistie**
 sacramētū/ irreuerētes sunt. aut erga alia
 ecclesiastica sacramta. sicut baptismi. z ma
 trimoni; celebratōem quidā sunt irriden
 tes. z sacramēta cōfirmatiōis et vinctiōis
 extreme/ suscipe cōtemnētes. **Retex cō**
 tra idem p̄ceptū/ valde grauit̄ delinquūt
 hi q; in certis solennitatib; anni/ irreuerē
 tias multas z abominabiles p̄peirant. **Il**
 li etiā qui talia faciētibus dant cōsensū;
 illi p̄ferim qui ex officio possent z debe

rent talia impedire. nec excusari possunt/
 ludi p̄textu. **Asserit nāq; veridicū puerbi**
 um. **Nō patit̄ ludum. fama. fides. oculus**

Capitulū septimū

H de quarto loq̄tur precepto.
Honoꝝa p̄ntes tuos. est quar/
 tum p̄ceptū. **Hoc aut accipi**
 endū est non tm̄ de p̄ntib; car
 nalib;. sed et de p̄ntis ecclesiasticis. z cura/
 tis nostris. qui nos in christo regenera
 uerūt. z generaliter de alijs p̄positis et su
 p̄ioribus. magistris scil; benefactorib;. z
 terrenis principib;. **Consimilit̄ etiam de**
 mortuis z defunctis intelligendū est quo
 ad hoc q; p̄ ipsis deum rogare tenemur.
Cōtra preceptū hoc grauit̄ peccāt hi.
 qui sine causa rōnabili/ suis sup̄ioribus
 quibuscūq; detrahūt. aut maledicunt. et
 eos pdunt. vel mortē eis optant. quēad
 modū mali filij/ p̄ntū mortē frequēter de
 siderant vt eoz hereditatē possideant.
Transgrediūt etiā p̄ceptū hoc. qui contē
 nūt p̄cepta sancte mātris eccleie. veluti ex
 cōicatōis sententiā p̄pendētes. **Et ieiū**
 nia indicta ab ecclesia/ sine causa rōnabi
 li soluētēs. cum tm̄ ea obfuarē possent/ si
 ne sui corp̄is notabili grauamie. **Sicuti**
 etiā libertatū eccleie violatores. q; libertas
 eccleie cōcessa est. nō tā fauore ministroꝝ
 eccleie. q̄ntū intuitu diuini honoris. non
 enī p̄pter maliciā aliq; ministroꝝ eccleie/
 debet a quoq; fideli xpiano status p̄lati/
 cus aut ecclesiasticus diffamari aut ledi.
 nec pdit̄ virtutem suā baptism^o aut missa
 celebrata siue aliō sac̄m/ p̄pter maliciā m
 iſtroꝝ. **Tene p̄terea hoc p̄cepto lai**
 cus fidelis (q̄q; aliqui ecclesie mīſtri ma
 li/ sint) debitū reddere. missam audire. de
 cimas z oblatōnes z alia iura reddere/ or
 dinata p̄ sustentatōe eccleie mīſtroꝝ. q; va
 cādo diuino fuitio/ toti rei publice serui
 unt. plim̄is alioꝝ hominū/ p̄pter tpales z
 necessarias occupatōes/ ab hoc misterio
 p̄peditis. q; sic eccleie debitū reddit liber z
 imunis deo nō hoib; seruit. **Porro p̄**
 ceptū hoc infringūt q; leuit̄ nimis z insi
 piētēter/ redarguūt terrenos p̄ncipes sup
 eoz actib; publicis siue cōstitutōib; z sta
 tutis/ nō attēdētes sepi^o eoz onera z sarcī
 nas graues/ q̄s subdit^o p̄ls nō p̄t nec dz
 cogscere. q; p̄pter nec eos de facili iudicare
 dz. multa poti^o examini diuino refuātes

Septimū
 cepto
 nō. Tu obſuabis
 refertus ab ecclia
 Dec obſuatis
 accipiēda e. p̄
 nō die dñi
 cōſentane
 doꝝ q̄lib; vobis
 aut mercatorib;
 m̄ ritū obſuatis
 quā p̄ntibus
 cogscens nō p̄be
 tali obſuatis
 teras occurrē
 ne per amicitia
 in p̄ntibus
 dec obſuatis

Opusculū Tripertitū

coram quo sunt ipsi principes actū suorum rationē reddiduri. Deniq; solūit hoc preceptū qui nolūt superiorum suorum aut sapientiorū adquiescere cōsilijs: pro prijs iudicijs innitētes. Pro uenit quippe graue peccatū hoc/ ex inobediētia et de dignāti supbia. in erroze et deceptōem hominē inducēs. Cōtingit nanq; sepius vt aliquis homo taliter deceptus supbia/ tāte se reputet sanctitatis/ vt humano cōsilio nō indigere se credat. Fit proinde vt deceptus homo ille/ propter austeram nimis et indiscretā abstinētiā/ quā bonam esse credit/ capitis furia aut aliā infirmitatē incurabilē/ malo sine pitur? incurrat.

¶ Capitulum nonū

de quinto precepto.
Quintū preceptū est. Non occides hominē. Et est intelligēdum qd nō est interficiendus homo/ auctoritate propria vel particulari et p viam facti. p̄missa via iusticie et equitatis. Hoc p̄cepto districte phibet omne puersum odium. et desiderii vindicte seu mortis aliene. malū item cōsiliū. et iniurius p̄sensus. in alterius nocuētū. lesionē. vel mortē. Et si p̄sona lesa/ ecclesiastica fuerit aut in statu clericali cōstituta grauius est peccatum. et incurrit eo facto sic agentes et cōsentientes/ excōicationis sententiā. Contra preceptū hoc/ grauius delinquit hi/ qui odio vel rancore p̄ncipaliter moti/ aut intuitu vindicte aut alieni grauaminis potius q̄ zelo iusticie instigati/ proximos suos p placitationes et processus aut iudicia publica/ multipliciter verant/ etiā quod suū est requirētes. Potest nihilomin? homo quod suū est in iudicio publico reperere. et ordine iuris seruato/ emendā rationabilē sue damnificatiōis req̄rere/ absq; hoc qd odiendo proximum mortalit̄ peccet. q̄s sepe/ pro pace propria et tranquillitate/ et attenta primi indigentia/ eligibilis esset omnē emendā absq; lite publica remitti. Vulgo nanq; dicit. In denario litis/ nō est obul? amoris. Multū vero is qui ledit aliū/ debz attendere/ qd ex alterius mutilatiōe vel occisione siue lesione quacūq; cōtingit interdū lesum cum suis heredibz depaupari. in quo casu ledēs quēadmodū fur aut latro/ ad omniū bonorū p̄ditorū restitui-

tionē tenet. Preterea contra preceptū hoc grauius peccat/ qui quomodo impediūt ex cōmixtione viri et mulieris/ fetū nasci. aut abortiuū procurāt/ seu percussione violenta vteri. aut nimia in gluuie. aut propter angustiam vestimentorū ad lasciuia ordinatā. aut aliā quamcūq; negligentem fetus custodiā. Et si fetus iā erat animatus/ grauius peccatū est tunc enī vere homicidiū p̄petrat. Insup cōtra preceptum hoc specialit̄ peccant inuidi. detractores. odio pleni et iracūdi. tūc precipue cum inter affines et alios guerras aut discordias implacabiles excitāt. ex quibus mala plūma oriunt̄ adeo vt is qui litē mouit/ eam cum vellet nō sciret aut valeret sedare. vnde et apud deum dānoz inde pro ueniētium/ reus cōstituit. Occurrit deniq; cōtra p̄ceptum hoc dānabilis et horrenda cōsuetudo in aliq;bus obseruata p uincijs. qua p̄nitiū delicto/ tota ipsius p̄genies in mortē et p̄secutiōem p̄quirit.

Hoc tādem precepto interdicit omne duellum mortale. aut torneamentum. quib? mortis verisimiliter imminet periculum

¶ Capitulum decimū

de sexto loq̄tur precepto.
Sextum p̄ceptum est. Non fursum facies. Et est furtum vel latrocinium rē alienā rapere siue retinere. alio cuius est/ ignorāte. sic qd ipsi hoc cognoscēti displiceret. Hoc precepto districte phibetur omnis iniusta mercatio. Cultura quelibz terre aut labor infidelis/ et fallax qdlibz aut mēdosum artificium. Fictus etiā diete labor. Et rerum venalium inuiliūm quolibet pro vtilibz venditō. siue venditor earum eas emendo deceptus fuerit siue nō. Non enī quia decept? sum/ licite possum alium decipere. Prohibet item hoc p̄cepto oīs vsu/ ra. falsa aduocatō aut patrocinatio. placitatioq; vel lis/ nō rite assumpta. fraudulēta. pcuratō aut iniustum iudicium. Et generaliter omnis deceptō manifesta aut falso colore velata qua q̄s alteri dānum facit qd sibi nollit fieri. Aggrauat autem p̄ctm hoc/ furti vel latrocinij/ ex circumstantijs loci et tempis p̄sone. et similibz. quēadmodum si rē sacrā/ in loco sacro. aut tempore oratōni deputato/ q̄s auferat. Si etiā persona damnificata paup fuerit. et in se

vel suo statu aut in suis heredib⁹ ex hoc
 graue detrimentū patiat. **¶** Requirit au-
 tem ad psonē sic aliū dānificātis abso-
 lutionē/ vt ablataz damna/ ex integro/ dā-
 nificato restituat. fm iudiciū boni viri
 quā admodū citius et cōmodius poterit.
¶ Quod si facultas nō sit omnia reddere. sal-
 tem qd poterit restituat. etsi dānificatus
 ignoret/ ablata nihilomin⁹ in pios vsus
 z elemosinas distribuat/ fm iudiciū supe-
 rioris. **¶** Docetia precepto phibet ois
 symonia. que est sacrorū venalitas. **¶** Al-
 ralitas item beneficiorū absqz rātionabili
 causa. **¶** Et formatio vel vsus false monete.
¶ Item rem aliquam ad certos terminos
 ad credentiā/ plus iusto vendere. **¶** Et omnis
 cōtractus illicitus. **¶** Cetera prohibet
 hoc precepto omnis detractio z diffamatō
 qua alterius fama bona/ omni argento p/
 stantior alteri iniuste tollit. **¶** Debet equi-
 dem sic diffamās/ alteri famā ablatā resti-
 tuere quantum potest. publice quādoqz vē-
 ritatē confitēdo. z se male fecisse asserēdo.
¶ Multo magis. si cōstatem. aut totū ali-
 quē statū/ iniuste diffamauerit. **¶** Insup
 hoc preceptū infringūt qui a subditis su-
 is/ vltra iuris equitatē z reipublice necessi-
 tatē/ temporalia bona violētē diripiūt. qui
 etiā iniustas leges aut pcepta condūt/ cō-
 tra deū z eccliam. qui in eo facto excōma-
 nicatōem incurrūt. **¶** Amplius hoc trās-
 grediunt preceptū adultere mulieres/ il-
 legitimos filios ad legitimos hereditatē
 succedere faciētes/ queqz viroz suoz bo-
 na/ eis ignorātibus sumptuose nimis cō-
 sumunt. **¶** Consimilit^r delinquūt filij pen-
 tum bona eis nesciētib⁹/ inutiliter epō-
 nendo. **¶** Seruitores etiā z dispensatores
 dñorum suoz/ aut magistrorū bona/ infi-
 deliter ministrādo. **¶** Ecclesiastici viri/ eccle-
 sie bona/ luxuriose aut pompatice. aut ea
 in thesauros cumulādo. **¶** Illi item q⁹ tēmi-
 nos agroꝝ dilatāt/ proximos defraudā-
 do. **¶** Qui tributa iuste instituta/ soluere re-
 nuūt. **¶** Et hi quibz cōmissa est testamētoꝝ
 executio. elemosinas z cetera legata in p/
 iudiciū defunctorū implere differētes.
 aut soluere recusantes. **¶** Plurimi sunt ho-
 rum modorū similes. q⁹ ex precedētib⁹ im-
 moderatis sumptibz proueniūt. cū quis
 multipliciter vltra redditus et prouētus
 proprios/ sumptuosum gerit statū. sum-
 ptuosus nāqz status/ sumptuosas reqrit

expensas. **¶** Postremo ptra preceptū hoc
 grauissime peccāt. hi qui pecunia aut pre-
 ce violenta/ pntes/ pinguos aut seruito-
 res/ principalit^r intuitu seruitiij/ ecclie bo-
 na occupare pcurant. cū presertim ecclia/
 stica bñficia dignis z sufficiētibus debe-
 ant. z pure non symoniace cōferri debeāt.
¶ Alioquin in bñficio nullū ius acquirit.
 neca crimine liber eē p̄t quousqz bñficiū
 simplicit^r resignet symoniace p̄motus zc.

Capitulū vndeci-

mū Septimū continet preceptū.

¶ Primum preceptū est. **¶** Nō me-
 chaberis nec luxuriosus eris. **¶** Doc
 pcepto inbibet sub pe-
 na peccati moralis. omnis soci-
 etas z carnalis cōmixtio viri et mulieris
 excepta matrimonij lege. **¶** Huius nāqz op-
 positū asserere/ est error cōtra fidē. **¶** Pro-
 hibet etiā precepto hoc/ tam in matrimo-
 nialiter cōiunctis q̄ in solutis/ ois luxu-
 riosus attractus mēbroꝝ genitaliū. q⁹ non
 seruat naturalis ordo inditus a natura.
 vel nō rite copulant^r ptes ad generatōem
 a natura deputate. **¶** Et tanto peccatū hoc
 graui⁹ est. quāto a naturali ordine lōgius
 recedit. siue inter psonas solutas. siue (qd
 crimen aggrauat) diunctas matrimonia-
 liter. **¶** Siue fuerit huiscemōi attractus in
 se vel in alia psona. aut respectu bestie in
 altera specie. p turpissimā et illicitā com-
 placentiā z summat^r. **¶** Si deniqz specia-
 liter attractus ipse in naturalis/ pueniat a
 fedissima vilissimaqz delectatōe que mol-
 licies vel pollutio dicit^r. **¶** Si quis autē in
 his vel aliq̄bo hoz culpabilis est. sufficiē-
 ter intelligere potest/ qd isti modi genera-
 les loquēdi significēt. nec ei p̄icularius
 extra p̄fessionē est abominabilis hec imū-
 dicia explicāda. ne caste aures pure z ino-
 centes horū prius ignotoꝝ noticiā adq̄-
 rant z scandalisent. **¶** Sūt etiā casus isti
 enormiū cōtra naturā peccatoꝝ. p̄latis
 maioribus. ep̄is scilz z suis penitentiarijs
 ad absoluendū reseruari. quoz aliq⁹ fm le-
 ges ignis pena plectūt^r. **¶** Nec p̄t aliquis
 qd̄cumqz bona aut elemosinas operur/ in
 eternū saluari/ si pudore motus/ hec pec-
 cata reticeat. vel adeo celet vt nō possit cō-
 fessor peccati spēm distinctius ppendere.
¶ Peccati nāqz p̄petratō/ debuit maiorē
 pudorē inferre q̄ ei⁹ reuelatio/ presertim in

Opusculū Tripertitum

confessione **A**ncidit autē homo in horrendū peccatū hoc varijs de causis. Aliquādo quidē ex sola malicia alteri impellentis. sicut iuvenes aliq̄ pueri/ alios innocentes frequēter decipiūt. Aliquando ex nimio ocio frequēter ex sumptūe nimia potus aut cibi/ potuū preferri aut ciboz excessiue nimis supcalcactiuoz. **S**epe ex inhonestis verbis. aut aspectibz radicatis aut fixis. **N**ōq̄ ex diuturna cogitatione circa carnalē actum/ vel cōmixtionē viri et mulieris. aut inordinato appetitu carnalis cōmixtionis cū tali vel tali persona. Interdū etiā ex pueris doctrina parentū. seruitoz aut ancillaz. siue qd̄ magis faciūsus est magistroz. cū quibz iuuenis aliquis conuersat̄ aut nutrit̄. **V**el potremo ex sola peccātis malicia. **R**eterū propter detestandū peccatū hoc olim mūdus cōsumptus est vniuersali diluuiū. et quinq̄ ciuitates sodomē gomozre/ igne celesti succēse. vt habitatores earum. vni descenderēt in infernū. **P**ropter idē peccatū hoc/ quod diuinā exclamat vindictam veniūt sepius fames. guerre. pestes. mortalitates. inundatōes aquaz. pditiones regnoz. et alie multiplices clades. put scripture testatur. **P**incipale vero et efficacē cōtra peccatū hoc et generaliter aduersus luxuriā remediū. est sobrietas victus maloz vitare cōsortia et ocii. malas et noxias cogitatōes statim repellere ne figant̄ in corde. et toto conatu p̄ces ad deū. virginem **M**ariā. sanctos sanctasq̄ dirigere. cogitatōnes suas aliozsum diuertere et interdū corpalem penā libēter assumere. quēadmodū quidā pitus linguā p̄riam mordens et tentatōem alloquēs spuendo dicebat. p̄hy. p̄hy. p̄hy. horrenda immundicia. et tu nequissime demō ausus es mihi hanc illusionē p̄ntare. **H**uius deniq̄ peccati luxurie/ plurime sunt alie spēs s̄m varios hominū status. quēadmodū carnalis cōmixtio affiniū. pentū. aut aliorum. religiosaz. **I**re p̄sonarū. viduarum aut virginū cōstupratō. et quādoq̄ raptus violentus. ex quibz infinite clades oriuntur. vt q̄ p̄sona aliqua in via pditiōis cōstituit̄. aut p̄petuam incurrit infamiā. v̄ seipam occidet. aut infantē ex stupro natum cōtinuo nō baptisatū iugulabit. aut deniq̄ torus vnus stat⁹ aut cōmunitas infamiā aut ruinam patiet̄. **S**entim⁹ po

stremo hui⁹ peccati in somno fantasiaz et illusiones. tūc tamen est peccati piculum cum q̄s antea vel post in vigilia. i nocturna fantasia vel pollutōne delectatur.

Capitulū duodeci

Omū de octauo canit precepto. **T**rauum preceptū est. Non solum testimoniū dices. **H**oc precepto/ omne mendaciū prohibet illud quod in alteri⁹ p̄niciem cōmittitur. **E**t si iuramentū intenerit/ grauius peccat. quia piurus est. **N**unq̄ enī/ pro salute etiā hominis corpali vel spūali/ debz quis piuriū cōmittere. siue corā iudice siue seorsum. **P**eruriū vero qd̄ q̄s in iudicio publico cōmittit/ est casus ep̄o ad soluendū reseruatus. **C**ōtra preceptū hoc grauius peccat/ qui in cōfessione/ mēdaciis peccatū celant. aut aliū iniue accusant. **I**nsup cōtra preceptū hoc agūt/ q̄ delectabiliter nimis/ ad inuentis nouitatibz aut aliorū diffamatiōibus/ aures credulas p̄sent. occasiōē inde peccati assumētēs. assentes nimia leuitate de proximis mala. **Z**elotopi preterea vel suspiciosi/ proximos et actus eozū/ male et sinistra iudicantes aut interpretantes. adeo vt ex huiusmodi credulitate falsa/ iniusta bel layel lites sepius moueant̄.

Capitulū decimū

Tertiu⁹/ nonū ambit preceptū **O**nū preceptū est. Non concupisces vxorē proximi tui. et consimiliter nec femina viri concupiscat. **H**oc precepto districte prohibet omnis motus vel gestus exterior mal⁹. quo trahitur ali⁹ vel sollicitat̄ ad peccatū luxurie. siue p̄ internūcium. siue p̄ missionē litterarū. siue p̄ minas violentas. siue etiā p̄ munera. per p̄missiones. p̄ mendacia. aut fictas adulatiōes. aut in supfluo vestimētoz ornatu. inordinato aspectu vel incestu. verbis turpibz. aut deniq̄ attractu quo libet luxurioso. sicut frequēter p̄tingit in amplexibz et osculis. **S**ciendū est nāq̄ qd̄ omnis concupiscentia carnalis cōmixtionis p̄ter matrimoniale vinculū. etiā solo volūtatis consensu plenarie p̄petrata/ est mortale peccatū. vbi carnalis copula minime subsequitur. **E**q̄dem va est hec regula magistral. **D**is p̄pleta volūtas siue bona

siue mala/pro facto reputatur. Mala voluntas pro facto reputatur. **I**n quo peccati genere/peccare potest persona matrimonio/ aliter alteri copulata/quoadmodum et soluta. ut si mulier/alterius quam viri sui carnalem societatem concupiscat. **O**mnia etiam consensibus plenarius et deliberatus quo quis in turpibus et carnalibus cogitationibus delectatur. ubi etiam deest voluntas/actum exteriori prepetrandi. secundum plures doctores est mortale peccatum. **P**ater igitur ex premissis quod omnes amplexus oscula et consules attractus/principalius et luxuriosis cogitationibus sunt entium raris precedentiibus sunt grauiora delicta. tanto grauiora si persone fuerint affines. aut religiose. vel eiusdem sexus. et quod enormius est. si in talibus attractibus vel osculis/talis non seruet honestas. qualis in publico seruatur. **Q**uod ob id si quis in premissis attractibus vellet alteri vim inferre. deberet aliter et aduerso quoadmodum pro vite corporalis tuitio ne viriliter resistere. siue verbis siue factis. aut validis clamoribus. aut denique factum tale/personis ipsam in hoc inuare valentibus et ad hoc altricis/reuelando. Alioquin talis quisquis ille est non sinceriter suam diligit castitatem et honorem.

Capitulum decimum

quartum decimum declarat preceptum.

Decimum preceptum est. Non concupisces rem proximi tui. Hoc est alterius cuiuscumque. **E**t intelligitur hec concupiscentia prohiberi quoadmodum supra ut in sexto precepto de furto et latrocinio explicatum est. Prohibetur enim hec concupiscentia et voluntas mala. cum mala voluntas (ut paulo ante dictum est) pro facto reputatur. Tali namque cupiditate cadit frequenter homo in inuidiam. et in impatientiam sui status et dei blasphemiam. apud se non recte cogitans/bona temporalia se iustius meruisse. quam talis suus vicinus. quod idcirco deus iniustus est. et sibi non nisi frustra et inanis seruiendum est. quod si incommodum aliquid aut damnum alteri contigerit/stultus ille letatur et gaudet asserens/pro suis demeritis et occulta malicia/hoc eidem accidere. **C**ontra preceptum hoc reductiue peccat/operum misericordie. tam corporaliu quam spiritualiu seu elemosinarum/erentores veluti/paupibus indigentibus cum facultas adest. et occurrere euidete necessitate non subuenientes. et spe-

cialiter penes proprios. quos pudendum est mendicare. aut deseruietes esurire aut egere/pmittentes. **C**onsimiliter peccant qui seruitorum suorum/salarium vel lucrum iustum/iuste retinent. qui elemosinarum preteritu. aut satisfactionis ecclesiarum/occupant inique aliorum bona. dicentes proprietarios nimis diuites esse et eisdem abuti. nec eis propterea restituenda fore. **C**ondemnat eos namque approbata pauli regula/affirmans non faciendum mala ut inde bona eueniant. **N**ec quoquo modo pro peccatum offendendum est deus. eius transgrediendo preceptum/qualecunque bonum inde prouenire contigerit.

Capitulum decimum

quintum ostendit qualiter in his decem preceptis velut in mundo quodam speculo. facies conscientiarum nostrarum/debemus inspicere.

Hec igitur sunt decem legis diuine precepta/superius enarrata in quibus quasi speculo quodam polito terro et mundo/religionis christiane veritate plegere. et totius vite nostre ac animarum conscientiarumque nostrarum pulcritudinem atque fedicitatem/possumus distincte conspicerere. **H**is mediantribus/cognoscit homo vite sue decursum. qualiter diuina precepta seruauerit. quantumque deuiauerit. quibus modis secundum varias peccatorum species deus offenderit. qualis denique peccatorum confessio habenda sit. **E**t si predictorum aliqua a quoque non plene intelligantur. consulat super his sapientes/potissime autem deuotos viros. **O**mnia namque persona postquam ad annos discretiois puenierit/si consensu voluntario plenario et deliberato horum alicui preceptorum/propter contemptum inobediens extiterit. dilectioni dei/amorem creature preponendo. contra salutis statum efficaciter. et in damnationis periculo statuit. nec gratum aliquid deo dignum beatitudinis operatur. **Q**uanquam si tentatione graue aut diuturnam ire sine luctu vel alterius peccati quis incidat. si ipsa tentatio homini displiceat. aut eidem homo resistat. vel non plene et deliberate consentiat/mortaliter non peccet/immo sepe nullo modo peccat/sed magnum erga deum premium meretur tentationi viriliter resistendo. **H**ic iam prospicere clarum est/quibus vijs et modis decem hec precepta infringant. septem mortalibus et capitalibus peccatis. que sunt superbia. inuidia. ira. auaricia

Opusculū Tripertitum

gula. luxuria. et acedia. Quinq; item exteriorū sensuum ministerio. qui sunt visus. auditus. olfactus. gustus. et tactus. Sicq; quisquis in his decē preceptis speculivite. se diligēter intuet. recte se cōspicit. vere se cognoscit. seq; parvipēdit. et his obediens discrete sapit.

A Capitulū decimū

Septimum explicat qualiter triplicē veritatē ore vel corde confitendo. a statu peccati mortalis ad statum gratie resurgimus.

Considerans nihilominus noster misericordissimus pater deus. et cognoscens nostrā fragilitatē per maximā. et ad malū pronitatē.

multiplicib; vijs mortali vita durate patissimus est nobis delicta remittere et gratiam cōferre. si duntaxat veracit̄ et ex corde sibi tres subsēptas veritates porrigamus.

Prima veritas est. Domine sic et sic contra vestrā bonitatē peccaui. quod mihi displicet. ratione cuius et penitentiā ago quia vos offendi. qui totus estis venerandus et colendus. quodq; mandatum vestrū transgressus sum. **S**ecunda veritas est. Domine bonū habeo propositum et desiderium. vestro iuvamie mediante. mihi in futurū precauēdi ne incidā in peccatū. et occasiōes peccatorū inxta possibilitatē viriū. cuitandi. **T**ertia veritas est. Domine bonū habeo voluntatem. peccatorū meorū cōfessionē integraliter faciendi. pro loco et tempe. fin vestrum et sancte matris ecclesie mādātū et preceptū.

Has veritates quisquis qualicūq; loco et tempe sinceriter nō fictē aut mendaciter. ex corde pronūciauerit. securus existat se in salutis et gratie statu cōsistere. et vitam eternā mereri. quōuis omnia enarrata prius crimina. cōmisisset. Si etiam talis absq; alia cōfessione cōtinuo decederet in absentia sacerdotis. dormiēdo aut alio quouis modo. morte subita puenit idem finaliter saluaret. acerbissima purgatorij pena mediante. **Q**uod notandū et salubre consiliū elicitur. vt xpianusk; liber. singulis dieb; bis aut semel. sero et in mane. aut salte festiuis diebus. redeat ad cor suū conscientiā examinas. an tres premissas veritates pferre valeat. cuz cordis sinceritate. sicq; intra statum salutis se esse cōfidat. Quod si eas pura mente fate

ri non valet. obstante voluntate peccādi. q̄ actualiter delectat. aut iniquo proposito quo quis occasiōes peccatorū vitare renuit. quēadmodū illi qui peccatis carnalibus mersi resurgere nolunt. aut vsuras suas aut iniustas mercatōes et lucra cōtinuāt. vel iniuste retinent alienū. Quicq; alterius odio et vindicte desiderio flagrant. in nocendi proposito pseuerant. certissime sciant hi et cōsimiles. nō ep̄m aut papam. tales absoluerē posse. Quāq; talib; salutare consiliū detur. vt p seipos vel alios. bona que poterint opentur. orādo et elemosinas dando. quo de eorū corda illuminet. et ad bonum dirigat et cōuertat. Nullū est enim bonū a deo erigū. qd nō tandē deus eterna vel tempali mercedere muneret. Multoq; meli⁹ est tempale bonum et minimū. q̄s om̄ino nullū promereri. Saluberrimū est etiā laudabilē consuetudinē illesam seruare. ne eā semel dissolnendo. nunq; in eternū forte resumat.

A Capitulū decimū

Septimū ostendit quō sit cōfessionis mod⁹ et dat circa hoc vnum breue documētum.

Quoniam scilicet accedit homo ad confessionē peccatorū explanādā (hoc est de necessitate semel in anno / circa solennitatē paschalem. aut cū mortis imminet piculū. aut in sacramentorū susceptōe. Ad frequentiorē enim cōfessionē. regulariter nō tene mur. q̄s sep̄ius cōfiteri. multū pdest ad augmentū gratie. et distanctiorē cognitio nē. et explicatōem peccatorū. debet premeditari cōfessurus. quid aut in quo deliquit. cum examie diligenti consciam discutiens. ac si magnū inde tempale bonū reportaret. Accuset se postmodū peccator humiliter. nō irrisorie. veraciter nō fictē. vitupando se nō laudando. pure recte atq; sinceriter. Facta imprudentia dimittēdo. discrete insup vt nō reuelent hi quos cōsortes et socios habuit in peccato. De his enī cōfessor inquirēs. grauiter etiam peccaret. nisi forsā sodales hmoi. causa petendi consilij ad eorū pellendā violentiam. cōfiteus detegeret. aut fortassis ad explicandā peccati speciē. necessitas eos manifestari posceret. vt si quis cū sola sorore carnaliter cōmixtus fuerit. in quo casu querēdus esset cōfessor psonam in cō-

fessione detecta ignorans. **S**uper casi-
 bus autē ad absoluendū episcopo refua-
 tis aut supiori. remittat sacerdos inferior/
 confitentē ad prelatū vel supiorem/ eum
 potētē absoluere. Nisi forsitan cōfiten-
 ti mortis piculum immineret. aut magnū
 aliquod scandalū et hoc oboriri/ vel pec-
 cati reuelatōem sequi cōiectura probabi-
 li formidet. **H**oc vero pro regula certa
 et documento salubri teneat. vt nunq̄s p
 peccato secreto vel occulto/ penitētia pu-
 blica penitētibz iniūgatur. nec peniten-
 tia imponat/ quam nequeat aut nolint
 suffere. **N**on debet rursus cōfiteus in
 iuncta sibi penitētia facilliter reuelare. q̄
 cōtingit interdū/ peccatū suū prodi. aut
 cōfessoris dicta aut interrogata nimia le-
 uitate detegere. **H**ec enī omnia secrete con-
 fessiois integritatē concernūt. nisi (quod
 absit) peccator penitēte ad malū aliqd
 hortaret. **E**st p̄terea vtile et efficax reme-
 diū/ diligētius retinendū ab his q̄ puer/
 sa inclinātōne vel cōsuetudine/ incidunt
 in aliquod enozme peccatū. a quo nō de-
 facili retrahūtur. q̄ scilz seip̄os ad penaz
 aliquā pecuniaria/ vel aliā/ vsq̄ ad certū
 temp̄ prefixū/ cum certo ratōnis mode-
 ramine constringāt. q̄ tēscūq̄ in id pec-
 catū incidere cōtingit. **D**icūt namq̄ sepi-
 us insipientes aliq̄ se a peccato ire. luxu-
 rie. piurij. et si qd est simile/ abstinere non
 posse. qui tamē hoc ipso salubri remedio
 velut mendaces facillimē cōfūtātur. cum
 vnius albi vel frāci/ in emēda cuiuslibet
 trāsgressiois eis inflicta pena. ipsos a p-
 peratōne iniusti opis retraheret. **U**nde
 manifeste cōiūcitur eos diuini precepti
 et pprie salutis intuitu/ a cōsuetis vicijs
 abstinere posse. nisi fictā et puerfam habe-
 rent voluntatē. et tales velut fatui/ verita-
 ti nō credūt/ nec obediūt. quousq̄ suppli-
 cia luant. et delictorū suozū seram et infru-
 ctuosam penitētia agant. **F**itz iusto dei
 iudicio vt qui penitere de cōmissis cum
 possunt nō volunt/ cum velint nequeat.

Capitulū decimū

octauū cōcludit nō esse quēq̄ ab alio ad
 peccatū impellendū. sed ad bonum poti-
 us operandum.

Postremo quicqd agat hō in p-
 sona sua. sup̄me caueat/ alium
 ad male agendū sollicitare. aut

verbis aut factis. exēplis vel consilijs ali-
 quid agere/ qd de se sit occasio ruine pec-
 cati. specialitē corā iuuenibz aut personis
 innocentibz. **H**oc enī propriū est sin-
 gulare q̄ demonū officij. quēadmodum
 bonozū angelozū interest specialitē homi-
 nes inducere ad bonū. **C**omptum est
 etiā frequēter accidere. q̄ homines alioz
 ad malū impulsores/ vix aut nunq̄s deli-
 cti sui cōdignam penitētia assecurātem
 perficiāt. quia nequeūt eos corrigere ad
 bonū/ quos deceperūt. iam forte damna-
 ti sunt. vindictam a deo postulātes. eter-
 namq̄ eis maledictōem iugiter imprecā-
 tes. **S**icuti ex opposito iā saluati alioz
 doctrinis et factis aut opera diligēti (qua
 nullū deo opus ad sacrificiū acceptū esse
 potest. et ad peccata delendū validius) p
 suis adiutoribz preces indeficiēter effun-
 dunt. **C**uret etiā propterea fidelij q̄s.
 iuxta cognitōis et virtutis a deo sibi con-
 cessarū facultatē/ monitōnibus et exem-
 plis alium ad bene agendū incitare. pat-
 filiū. doctor discipulū. et sapiens instruat
 ignorātē. **R**ogemus tandē pro mutua
 pace et vnanimi iuicē charitate. quo post
 mortē corpis huius pennis beatitudis/
 p̄cipites simus. quā nobis cedat deus.
 vnus essentialiter. et p̄sonaliter trinus. q̄
 est benedictus in secula seculozū amē. etc.

Secunda pars hu

ius opusculi. De confessione.

Quisquis a mor

Quisquis a mor-
 te peccati ad salutis et gratie statū
 volet resurgere. qd q̄ vt actus sui et intēto-
 nes ad vitam eternā vtilis sint et merito-
 rie/ necesse est. q̄ delicta sua recogitēt et co-
 gnoscat. dolens de cōmissis. atq̄ pponat
 auxiliante deo a peccato mortali sibi p̄ca-
 uere et abstinere in futurū. **F**irmū p̄terea
 ac sincerū. ppositum habeat/ cōpetentibz
 loco et tēpe peccata sua saltē mortalia di-
 stincte et integraliter cōfiteri. **Q**uod vt
 cōmodius fiat/ prius q̄s cōfiteus crimina
 sua reuelaturus accedat/ ipse circa ea ma-
 tura morosaq̄ diligentia p̄meditari tene-
 tur. quasi magnū aliqd emolimentū tem-
 pale inde reportare se crederet. vt cōplete
 magis ipsa cōfessori suo ac lucidius exp-
 mat. **Q**uia vero plurimi simplicij/ ob